

Delårsbokslut

Socialnämnden 2021

Antagen av socialnämnden 2021-09-21, §

Dokumenttyp: Redovisande dokument, bokslut

Beslutande instans: Socialnämnden

Datum för beslut: 2021-09-21

Diarienummer: 2021.061 SN

Innehåll

Verksamhet	1
Måluppföljning	3
Uppföljning av internkontroll	7
Omedelbara åtgärder	8
Ekonomi	9
Drift	9
Inledande sammanfattning	9
Utfall, prognos och prognosförändring	10
Jämförelse mellan åren	10
Investeringar	11
Utfall, prognos och prognosförändring	11
Jämförelse mellan åren	12
Personal	13
Rekryteringsbehov och kompetensförsörjning	13
Arbetsmiljö	13
Sjukfrånvaro	14

Verksamhet

Socialnämnden ansvarar för kommunens verksamhet inom individ- och familjeomsorg och viss verksamhet inom funktionshinder. Inom dessa områden ger socialnämnden insatser i form av råd, service och stöd till barn, unga, vuxna samt familjer. Nämnden arbetar med myndighetsutövning som styrs av flera lagar – exempelvis socialtjänstlag (SoL), lag med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU) och lag om vård av missbrukare i vissa fall (LVM).

Nämnden har fortsatt att anpassa verksamheten efter kommunens ambitionsnivå och skapa förutsättningar för en hållbar kärnverksamhet med prioritering på det lagstadgade uppdraget. I *Budget för Alingsås kommun 2021-2023*, KF 2020-11-04, §161, anges konkreta åtgärder för en bättre social omsorg:

- Tillhandahålla stöd och hjälp till de mest utsatta alingsåsarna
- Utveckla arbetet med så kallade hemmaplanslösningar för att undvika köpta placeringar externt
- Förstärka intern samverkan inom och mellan kommunens olika verksamheter i syfte att utforma långsiktigt hållbara insatser för utsatta barn och unga
- Vidta åtgärder för att motverka användning av narkotika och tillhörande kriminalitet bland ungdomar genom ökad samverkan mellan skolan, socialtjänsten och polisen.

De senaste åren har nämnden haft svårigheter att bedriva verksamhet inom ram, under 2019 och 2020 har två större åtgärdspaket genomförts. Det har resulterat i att nämnden numera har en ekonomi i balans. Socialnämnden har trots detta flera stora utmaningar, vilka beskrivs i rapporten *Socialnämndens utmaningar och förutsättningar*, SN 2021-05-19, §31. De främsta utmaningarna handlar dels om den snabba kostnadsutvecklingen av ekonomiskt bistånd (försörjningsstöd) och dels om effektiviseringsbehov utifrån den förväntade befolkningsutvecklingen. Rapporten beskriver även utmaningen i att behöva ställa om verksamheten för att möta kraven i den nya socialtjänstlagen och skapa en mer hållbar socialtjänst (Hållbar socialtjänst – En ny socialtjänstlag SOU 2020:47). Även om den nya socialtjänstlagen föreslås träda i kraft först 1 januari 2023 kan man på förhand se att nämnden redan nu behöver ställa om delar av sin verksamhet för att möta kraven i den nya lagen. Bland annat kommer rätten till bistånd för den enskilde att vidgas, trösklarna in till verksamheten behöver sänkas, fler insatser ska kunna erbjudas utan föregående utredning, barnskyddet ska stärkas och länsstyrelsens tillsyn av verksamheten kommer att öka. Förvaltningens förändrade arbetssätt kommer på sikt att frigöra resurser men omställningen tar tid.

Socialnämnden har likt andra kommuner haft en ökande kostnadsutveckling för försörjningsstöd under de senaste åren. Det handlar om både fler biståndstagare, större belopp per biståndstagare och att man är i behov av försörjningsstöd en längre tid. Bakgrunden till kostnadsökningarna är framförallt en vikande konjunktur och en svårare arbetsmarknad. Minskade resurser inom Arbetsförmedlingen och minskade ersättningar från Försäkringskassan bedöms också vara faktorer som påverkar kostnaderna. Flera aktiviteter för att sänka försörjningsstödkostnaderna pågår där effekterna kan bli synliga på sikt. Här är samverkan med Arbetsmarknadsenheten (AME) avgörande för att kunna påverka antal hushåll

med försörjningsstöd. Arbetet med att förstärka samverkan med AME fortgår med fokus på personer med långvarigt försörjningsstöd. Den grupp som AME kunnat prioritera att arbeta med är dock en alltför liten del för att ge tillräcklig effekt. Samtidigt som gruppen långtidsberoende fortsätter öka omfattar behovet av stöd för att komma ut i självförsörjning fler målgrupper. För en effektivare genomströmning av försörjningsstödsärenden har enhet Stöd och försörjning genomfört en organisationsförändring med start 1 maj i form av en mottagningsgrupp som tar emot alla nya ärenden. Målet är att fler ska ha sysselsättning så snabbt som möjligt då ett långvarigt försörjningsstöd i sig gör det svårare att komma ut i självförsörjning. En annan del som avsåg frigöra resurser för mer aktivt stöd i försörjningsstödsärenden är automatisering av delar av försörjningsstödet. Denna process har blivit kraftigt försenad på grund av problem med integrationen mellan roboten ADA (Alingsås Digitala Assistent) och verksamhetssystemet, något förvaltningen inte kunnat påverka.

Övrigt som påverkat förvaltningens kostnader negativt är externa placeringar för vuxna där kostnaderna ökat med knappt 13 procent eller 1,8 mnkr under årets två första tertial, jämför med motsvarande period föregående år. Ett analysarbete har inletts för få klarhet i orsakerna till de ökade kostnaderna och vidta åtgärder. Även familjehemsvården är fortsatt utmanande och där flera åtgärder har vidtagits för att minska antal familjehemsplacerade barn. Det är dock en långsam process där effekten av åtgärderna blir synlig på längre sikt.

Arbetet med att skapa en hållbar socialtjänst har fortsatt, bland annat har nya arbetsformer riktat till hela avdelningens målgrupp 0 till 18 år implementerats inom avdelning Unga. En central del i de nya arbetsformerna är införandet av arbetsmodellen Signs of safety. Syftet med arbetsmodellen är att stärka och mobilisera barns familjer och nätverk. Metoden lägger en grund för en mer professionaliserad roll hos medarbetare där ansvar för lösningar tas fram tillsammans med familjerna där den förväntade nyttan är långsiktigt fungerande och trygga lösningar för barn som lever i någon form av utsatthet. Det nya arbetssättet har redan lett till positiva resultat. Exempelvis har placeringar kunnat undvikas genom att arbeta med familjernas egna resurser, mobilisera familjers nätverk och samtidigt kunnat säkra barns trygghet och säkerhet. Detta har dessutom medfört en positiv effekt på avdelningens kostnader för köpt vård som minskat med 22 procent eller 3 mnkr under perioden januari till augusti jämfört med motsvarande period föregående år.

För att kunna erbjuda fler barnfamiljer stöd i ett tidigt skede utan föregående utredning och beslut genom så kallade serviceinsatser, har en liten förstärkning skett med en tjänst. Detta ligger i linje med intentionerna i förslaget på nya socialtjänstlagen och förväntas även minska belastningen på myndighetsutövande personal. Vidare har förstärkning av det förebyggande arbetet för barn och unga skett genom inrättandet av ytterligare en fältsekreterartjänst. Båda tjänsterna har tillträtt efter sommaren. I syfte att effektivisera förvaltningens administration och frigöra resurser till verksamheten har en ny administrativ avdelning skapats med start 1 augusti genom att avdelningarna Ekonomi och Stab har slagits ihop under ledning av en avdelningschef.

Socialnämndens kontinuerliga arbete för att hitta hållbara, flexibla och kostnadseffektiva boendelösningar för de som hamnar i akut hemlöshet, har utmynnat i att nämnden - i samarbete med Alingsåshem - kommer att etablera avsides belägna boendemoduler för

målgruppen. Processen kring etableringen av dessa fyra lägenheter har påbörjats och ett tioårigt hyresavtal med Alingsåshem gällande blockuthyrning av boendemodulerna har undertecknats av båda parter. Avtalet gäller från och med 1 april 2022, vilket också är preliminärt datum för inflytt. Dock kan datumet komma att justeras beroende på när boendemodulerna är på plats. Avtalet är också villkorat med att Alingsåshem får arrendera marken av Alingsås kommun för uppställningen av boendemodulerna. Utöver detta har samverkan med privata hyresvärdar resulterat i att socialnämnden numer även har lägenheter från privata aktörer i sitt lägenhetsbestånd riktat till målgruppen.

Socialnämnden har genom förvaltningen fortsatt intensifiera samverkan inom flera områden. Den överenskommelse som togs fram hösten 2020 mellan socialförvaltningen och vård- och omsorgsförvaltningen med förtydliganden om ansvarsområden vad gäller vuxna utifrån nämndernas reglementen har under våren varit ett underlag för samverkan mellan förvaltningarna. Ytterligare ett samverkansdokument avseende barn och unga med funktionsnedsättning har arbetats fram mellan förvaltningarna, vilket syftar till att ge ett tydligare stöd för det operativa arbetet utifrån barnens behov. Ett skolsocialt team har inrättats inom Barn och Ungdomsnämnden utifrån en modell som tagits fram i samverkan mellan skola och socialtjänst. Syftet är att barn och unga ska få hjälp i ett tidigt skede och att insatsen på sikt ska leda till färre orosanmälningar från skolan. Som ett led i utvecklingen av samverkan med polisen har en samverkansstruktur inrättats med styrgrupp, arbetsgrupp samt individsamverkan mellan socialsekreterare och polis. En socialsekreterare har uppdraget att vara kontaktperson i de fall samverkan runt individer behöver ske.

Under våren har flera digitala nätverksträffar hållits mellan företrädare för socialförvaltningen och flera olika frivilligorganisationer och trossamfund. Syftet med nätverket är att utsatta invånare i Alingsås ska få ett sammanhang. Förvaltningens roll är bland annat att lyfta fram målgrupper med behov av stöd som civilsamhället skulle kunna bidra med att tillgodose.

Samverkan mellan kommun och Västra Götalandsregionen (VGR) har ställts om under pandemin och den strategiska samverkan SAMLA har enbart haft träffar digitalt. Socialmedicinsk mottagning som också är en samverkan mellan region och kommun, riktar sig till personer med psykisk ohälsa och beroendeproblematik. Mottagningen startar upp igen 1 september efter ett längre uppehåll under pandemin. Vidare pågår planering gällande uppstart av ny Mini-Maria mottagning med planerad start 1 januari 2022, där arbete nu pågår kring att finna en ändamålsenlig lokal i Alingsås. Mini-Maria är en verksamhet med kommunen och VGR som delad huvudman och vänder sig till ungdomar i ålderskategorin 13 till 21 år utifrån beroendeproblematik samt deras närstående.

Måluppföljning

Socialnämnden bidrar till uppfyllelse av kommunfullmäktiges mål och indikatorer genom formulerade nämndsmål kopplade till mål 2 och 3. Nämndens mål kopplat till kommunens prioriterade mål 2 omhändertar även identifierade risker i nämndens väsentlighets- och riskanalys, där ett av målen är kopplat till en av kommunens indikatorer och ett är formulerat utifrån risk.

Under respektive mål följer en beskrivning av väsentliga aktiviteter och analys av resultat i de fall uppgift finns. En bedömning av nuläget görs genom följande signalfärger:

Ej uppfyllt Delvis uppfyllt I hög grad uppfyllt Helt uppfyllt

2. I Alingsås finns goda livsmiljöer genom en långsiktig ekologisk, social och ekonomisk hållbar utveckling

Nämndens mål	Kommentar/ analys	Bedömning
Indikator: Ej återaktualiserade vuxna personer med försörjningsstöd ett år efter avslutat försörjningsstöd, andel (%)		
Andel ej återaktualiserade vuxna personer med försörjningsstöd ett år efter avslutat försörjningsstöd ska öka	<p>Andel <u>ej</u> återaktualiserade personer som återaktualiserats ett år efter avslutat försörjningsstöd är 86 procent för 2021, jämfört med 76 procent föregående år. Det innebär att färre vuxna personer har återaktualiserats för försörjningsstöd. Även om andelen har ökat vilket borde indikera en positiv förflyttning har antalet bidragsmottagare ökat och genomströmningstakten minskat vilket är en negativ utveckling inom området.</p> <p>Det finns flera orsaker till att en del återaktualiseras. Oftast är det personer som har haft egen försörjning under en period men som av olika anledningar inte lyckats bibehålla den. Förvaltningen fortsätter arbetet med att utveckla möjligheterna till att ge ett mer individ- och behovsanpassat stöd, vilket sker i tät samverkan med Arbetsmarknadsenheten (AME). Under våren 2021 har representanter för enheten Stöd och försörjning och AME haft samverkansmöte varannan vecka. Vidare har en behovsinventering gjorts för att bedöma vilket stöd som behövs från AME för att fler ska nå självförsörjning.</p> <p>Ytterligare åtgärd som genomförts är uppstart av ett mottag på enhet Stöd och försörjning med fokus på snabb handläggning för att ärenden inte ska behöva vara aktuella längre än nödvändigt. Det frigör även tid för övriga handläggare att stödja försörjningsstöds-mottagare att komma ut i egen försörjning.</p> <p><u>Koppling Agenda 2030</u> Mål 1. Avskaffa fattigdom i alla dess former överallt. Förvaltningens insatser för att stödja personer mot egen försörjning bidrar till en social och ekonomisk hållbar utveckling. Ett mer individanpassat och aktivt stöd ökar förutsättningarna för den enskilde att bli självförsörjande och skapar förutsättningar för att det ska vara hållbart på sikt.</p>	
Indikator: Nedan nämndsmål omhändertar en risk i nämndens väsentlighets- och riskanalys: Att volymerna överstiger våra resurser och är ej kopplat till någon av kommunens indikatorer.		
Socialförvaltningen har en effektiv myndighetsutövning	<p>Flera aktiviteter för att effektivisera myndighetsutövningen har skett under året eller pågår. Vid tiden för delåret ligger den genomsnittliga handläggningstiden på 72,6. Det innebär att den hittills har minskat något sedan föregående år men fortsatt ligger över målnivån 70 dagar.</p> <p>För att effektivisera myndighetsutövningen och öka flödeseffektiviteten inom avdelning Unga har bemanningen ställts om. Vidare har den riktat förebyggande verksamheten stärkts i syfte att minska inflödet till de myndighetsutövande enheterna.</p>	

Vakanser och frånvaro under våren och sommaren har påverkat handläggningstiden negativt. Med anledning av detta sker flera aktiviteter för att på kort och lång sikt klara av att hålla den lagstadgade utredningstiden. Bland annat har en prioriteringslista för socialsekreterare tagits fram, en förenklad dokumentationsstandard införts samt tydliggörande av förste socialsekreterares uppdrag avseende stödet till handläggare.

Inom avdelning Vuxna varierar den genomsnittliga utredningstiden beroende på verksamhet. Med anledning av förändringar i avdelningens organisation mellan år 2020 till 2021 är det svårt att göra direkta jämförelser mellan enheterna. Det som framgår är att enhet Stöd och försörjning har minskat sin utredningstid väsentligt medan enhet Vuxna snarare har ökat. Även här har sjukfrånvaro kopplat till Covid-19 haft en negativ inverkan. Bemanningen har stärkts tillfälligt under andra halvåret för att öka kapaciteten. Under hösten tillträder funktionen rättshandläggare, rättshandläggaren kommer bland annat att vidareutbilda handläggare i myndighetsutövning och genomföra utredningar som överstigit ett visst antal dagar med syftet att identifiera åtgärder för att minska utredningstiden.

Ytterligare aktivitet för att effektivisera myndighetsutövningen för vuxna är arbetet med att höja kvaliteten i de uppdragsbeskrivningar från myndighet till utförare som ska finnas med i den enskildes individuella plan (se även internkontrollpunkt, bilaga 1). Tydliga uppdragsbeskrivningar underlättar arbetet med de individuella mål som satts upp tillsammans med den enskilde. Det skapar bättre förutsättningar för bra uppföljningar och att de insatser som ges blir verksamma.

Koppling Agenda 2030

Mål 3. Säkerställa hälsosamma liv och främja välbefinnande för alla i alla åldrar.

3:4 Genom förebyggande insatser och behandling minska det antal människor som dör i förtid av icke smittsamma sjukdomar med en tredjedel samt främja psykisk hälsa och välbefinnande.

3:5 Förebygg och behandla drogmissbruk

Mål 5. Uppnå jämställdhet och alla kvinnors och flickors egenmakt

5:2 Utrota våld och utnyttjande av kvinnor och flickor

Mål 16. Främja fredliga och inkluderande samhällen för hållbar utveckling, tillhandahålla tillgång till rättvisa för alla samt bygga upp effektiva, och inkluderande institutioner med ansvarsutkrävande på alla nivåer.

16:2 Skydda barn mot övergrepp, utnyttjande, människohandel och våld

Socialnämndens arbete omfattar att utreda och tillgodose behov av stöd och skydd för barn, unga, vuxna och familjer och bidrar på så sätt till en social hållbarhet. Arbetet handlar om att förebygga eller förhindra social och ekonomisk utsatthet. Detta sker framförallt i form av riktade insatser där stöd och/eller skydd ges till barn, unga och vuxna, vid våld i nära relationer, beroendeproblematik och psykisk ohälsa samt ekonomiskt stöd i form av ekonomiskt bistånd. En effektiv myndighetsutövning, både vad gäller utredningstid och kvalitet i utredningar, bidrar till en social och ekonomiskt hållbar utveckling.

Nyckeltal	Mål 2021	Utfall 2021	Utfall 2020	Utfall 2019
Ej återaktualiserade vuxna personer med försörjningsstöd ett år efter avslutat försörjningsstöd, andel (%)	77	86	76	66
Genomsnittlig utredningstid, antal dagar (samtliga verksamheter)	70	72,6	75,6	75,3

3. Ålingsåsarna har inflytande, får god service och ett gott bemötande från kommunen

Nämndens mål	Kommentar/ analys	Bedömning
Indikator: Delaktighetsindex (%)		
Invånarens möjlighet att vara en del i socialförvaltningens utveckling ska öka	<p>En medborgardialog för barn och unga planeras under år 2021 med målsättningen att öka socialtjänstens tillgänglighet för målgruppen. Syftet med medborgardialogen är att:</p> <ul style="list-style-type: none"> - unga blir delaktiga - avstämning sker av vad som finns och vad som kan göras mer av - ömsesidig dialog mellan politiker, unga och socialförvaltning sker <p>Inför medborgardialogen har en enkät skickats ut riktad till målgruppen som ska ge stöd när dialogen genomförs. På grund av pandemin har medborgardialogen blivit uppskjuten och kommer genomföras senare under hösten.</p> <p>Kommunens svar i den årliga enkäten gällande invånarens möjlighet till delaktighet sammanställdes inför delåret. Resultatet på 49 procent innebär att delaktighetsindex har sjunkit med fyra procentenheter sedan föregående år, där anledningen främst bedöms vara att aktiviteter inte har kunnat utföras med anledning av Covid-19. Förvaltningens planerade medborgardialog förväntas ha en positiv påverkan på resultatet nästa år.</p>	
Indikator: Andel invånare som upplever att de har möjlighet till insyn och inflytande över kommunens beslut och verksamheter (%)		
Invånarens möjlighet att påverka inom socialförvaltningens verksamheter ska öka	<p>Avdelning Vuxna har sammanlagt fyra brukarråd. Enheten Beroendestöd har ett brukarråd och varje boende har ett brukarråd i form av ett husmöte där de boende är med och påverkar sin boendesituation. Med anledning av pandemin har brukarråd inte kunnat hållas i den utsträckning som var planerat. Målsättningen att starta brukarråd inom försörjningsstöd och att införa ett så kallat "psykiatriråd" har heller inte kunnat genomföras. Om pandemin inte förvärras kommer brukarråd kunna hållas som planerat och eventuellt möjliggöra uppstart av ytterligare brukarråd.</p> <p>Avdelning Vuxna arbetar även tätt tillsammans med Ålingsås brukarförening som startade våren 2020. Under hösten kommer brukarföreningen att få uppdraget att genomföra en brukarstyrd brukarrevision. Resultatet av revisionen ger förhoppningsvis en tydlig bild av hur brukarna upplever det stöd och bemötande de får, vad som fungerar och vad som kan förbättras. Att beställa en revision ifrån en brukarförening istället för att genomgå traditionell utvärdering som skickas ut och genomförs av socialtjänsten, är ett led i att öka brukarinflytandet.</p> <p>Ytterligare exempel på aktivitet som pågår under året för att öka invånarens delaktighet i förvaltningens utvecklingsarbete är telefonuppföljning av avslutade försörjningsstödsärenden. Syftet är att få in synpunkter på vad som hade kunnat gjorts annorlunda och ta emot förbättringsförslag.</p>	
Indikator: Gott bemötande vid kontakt med kommun (%)		
Andelen som får ett gott eller mycket gott bemötande vid kontakt med socialförvaltningen ska vara 100 procent	<p>Genomgång av nämndens mål har skett i ledningsgrupper samt har förankrats med medarbetare på enheternas APT. Återkommande dialog sker i olika forum kring professionellt bemötande och respektfullt förhållningssätt.</p> <p>Analys ej möjlig då resultat från servicemätningen telefoni och e-post saknas.</p>	
Indikator: Andel som tar kontakt med kommunen via telefon och som får ett svar på en enkel fråga (%)		

Andelen som tar kontakt med socialförvaltningen via telefon och som får direkt svar på en enkel fråga ska öka	Nya rutiner kring telefoni har tagits fram och implementerats i syfte att öka förvaltningens tillgänglighet per telefon. Rutinerna innebär bland annat fasta telefontider samt talmanus i telefonsvarare för ett likvärdigt och tydligt bemötande. Analys ej möjlig då resultat från servicemätningen telefoni och e-post saknas.	
---	--	---

Indikator: Andel som får svar på e post inom en dag (%)

Andelen som skickar e-post till socialförvaltningen och får svar inom en dag ska öka	Genomgång av nämndens mål har skett i ledningsgrupper samt har förankrats på enheternas APT med särskild betoning på vikten av snabb återkoppling. Analys ej möjlig då resultat från servicemätningen telefoni och e post saknas.	
--	--	---

Nyckeltal	Mål 2021	Utfall 2021	Utfall 2020	Utfall 2019
Delaktighetsindex, andel (%) av maxpoäng	54	49	53	52
Andel invånare som upplever att de har möjlighet till insyn och inflytande över kommunens beslut och verksamheter (%)	41	*	40	38
Brukarråd, ökning (%)	25	-	-	-
Gott bemötande vid kontakt med kommunen, individ/familj, andel av maxpoäng (%)	100	*	100	100
Andel som tar kontakt med kommunen via telefon som får ett direkt svar på en enkel fråga, individ/familj (%)	51	*	50	17
Andel som får svar på e-post inom en dag, individ/familj (%)	83	*	50	83

*Resultat från Medborgarundersökningen samt resultat från servicemätning telefoni och e-post finns tillgängliga först vid årsbokslutet.

Uppföljning av internkontroll

Utifrån socialnämndens väsentlighets- och riskanalys som genomfördes under hösten 2020 togs 2021 års internkontrollpunkter fram, där samtliga punkter ska följas upp vid del- och årsbokslut. De risker som inte hanteras som mål för nämnden eller internkontrollpunkter omhändertas inom ramen för förvaltningens uppföljning av kritiska verksamhetsfaktorer utifrån perspektiven ekonomi, målgrupp, verksamhet och medarbetare.

Uppföljning av socialnämndens internkontrollplan 2021 framgår av bilaga 2. Följande signaler har använts för bedömning av för respektive kontrollmoment:

- Kontrollen är genomförd utan anmärkning/med försumbar anmärkning
- Kontrollen är genomförd med anmärkning

Tre av fyra kontrollpunkter bedöms ha genomförts utan anmärkning alternativt med försumbar anmärkning.

Omedelbara åtgärder

Socialnämndens väsentlighets- och riskanalys identifierade ingen risk som bedömdes kräva omedelbar åtgärd.

Ekonomi

Drift

Belopp i tkr	Budget 2021	Prognos helår 2021	Avv. prognos/budget 2021	Delårsbokslut 2021	Delårsbokslut 2020	Diff. utfall 2020/2021
Verksamhetens intäkter	17 690	18 552	862	9 952	16 701	-6 749
Personalkostnader	-122 994	-121 067	1 927	-78 185	-85 973	7 788
Lokalhyror	-11 193	-12 054	-861	-8 036	-9 393	1 357
Köp av tjänster	-58 164	-56 959	1 205	-35 181	-38 423	3 242
Övriga kostnader	-30 212	-29 343	869	-18 997	-19 128	131
Verksamhetens kostnader	-222 562	-219 423	3 139	-140 399	-152 917	12 518
Verksamhetens nettokostnader	-204 872	-200 871	4 001	-130 447	-136 216	5 769
Kommunbidrag	204 872	204 872	0	136 581	133 441	3 140
Finansnetto	0	-1	-1	-1	-12	11
Årets resultat	0	4 000	4 000	6 133	-2 787	8 920

Inledande sammanfattning

Per augusti redovisar socialnämnden ett överskott om drygt 6,1 mnkr till följd av en positiv semesterlöneskuld om 2,2 mnkr, att ekonomiskt bistånd har börjat periodiseras från 2021 med en engångseffekt om 1,7 mnkr, förhållandevis låga kostnader för köpt vård samt vakanta tjänster under inledningen av året i kombination med att den buffert som skapades inför året inte har behövts ta i anspråk. En positiv semesterlöneskuld innebär att de anställda har tagit ut mer semester än de tjänat in, under hösten kommer de anställda betala av skulden i takt med att de arbetar och den positiva effekten från fordran på personalen kommer minska.

Nettokostnadsutvecklingen är negativt och uppgår till -4,2 procent, vilket motsvarar 5,8 mnkr. Att nettokostnaden är lägre 2021 än motsvarande period föregående år beror dels på helårseffekter av åtgärdspaketet från 2019 och 2020 och dels på det positiva utfallet som redovisas för året.

Prognosen för 2021 uppgår till 4,0 mnkr vilket är en förbättring om 2,0 mnkr jämfört med senaste prognosen från maj. Prognosticerat resultat motsvarar knappt 2 procent av kommunbidraget för året.

Utfall, prognos och prognosförändring

Socialnämnden prognosticerar en positiv budgetavvikelse om 4,0 mnkr för 2021 vilket är en förbättring om 2,0 mnkr gentemot senaste prognosen. De främsta förklaringarna till överskottet är fyrdelad: (1) den buffert som skapades inför året inte har behövts och förväntas inte behövas ta i anspråk; (2) under första året har ett antal tjänster varit vakanta, vissa planerat och andra till följd av sjukskrivningar och uppsägningar i kombination med ansträngt rekryteringsläge; (3) den köpta vården, främst inom avdelning unga, har haft ett lågt utfall, både i förhållande till budget och i förhållande till tidigare år; samt (4) en förändring av redovisningsprincipen för ekonomiskt bistånd. Ekonomiskt bistånd betalas generellt ut i förskott, från och med 2021 redovisas kostnaden under perioden biståndet avser vilket har genererat en positiv engångseffekt i storleksordningen 1,7 mnkr.

Bufferten budgeterades till ungefär 1,5 procent av kommunbidraget för att kunna parera oförutsedda händelser och kunna täcka upp för överhängande och obudgeterade kostnader kopplat till det verkställda åtgärds paketet från 2020. De överhängande kostnaderna har dock haft en låg påverkan på resultatet för nämnden, den personalgrupp som var kvar under sin uppsägningstid gick vidare till andra anställningar och lokaler togs över av andra verksamheter inom kommunen. Efter årets två första tertiäl passerat bedöms det som mindre sannolikt att oförutsedda händelser av betydelse skulle inträffa och bufferten kommer fortsätta generera ett överskott.

Under första halvåret har vakanta tjänster genererat ett överskott, i takt med att tjänster tillsatts och tillfälligt inhyrd personal anlitas kommer överskottet inte fortsätta att växa men det förväntas heller inte förbrukas under resterande delen av året. Det har även genomförts en effektivisering av de administrativa funktionerna där två avdelningar har slagits ihop till en för att frigöra resurser, framförallt inför nästa verksamhetsår.

Under våren har den köpta vården genererat stora överskott, inför året stärktes budgeten för köpt vård med knappt 5 mnkr efter stora budgetunderskott under många år. Verksamheten har målmedvetet arbetat med att minska kostnaderna för köpt vård och infört nya arbetssätt, detta i kombination med att några kostnadsdrivande ärenden har avslutats har inneburit betydligt lägre kostnader än motsvarande period föregående år. Under de senaste månaderna har överskottet stagnerat men den positiva avvikelse som skapats motsvarar prognosen för hela året. Om kostnaden för köpt vård skulle minska till lägre nivåer än budgeterat igen kommer överskottet överstiga prognosen, kostnadsbilden kan dock svänga snabbt och enskilda individer kan få ett stort genomslag i kostnads massan.

Inför året stärktes även budgeten för ekonomiskt bistånd med 2,5 mnkr och från januari började utfallet att periodiseras. Periodiseringen innebar en positiv engångseffekt om 1,7 mnkr med anledning av att ekonomiskt bistånd generellt betalas ut i förskott. Under vintern/våren ökade månadsutbetalningarna kraftigt och kostnaderna prognosticerades till budgetvärde, trots engångseffekten. Under senvåren och sommaren har takten avtagit och det prognosticeras nu med ett överskott, som dock är lägre än effekten den förändrade redovisningsprincipen fört med sig.

Jämförelse mellan åren

Mellan 2020 och 2021 har socialnämnden gjort en stor ekonomisk förflyttning, från att ha haft

en budget i obalans har nämnden numer en budget i balans. Nämnden har under de senaste åren arbetat målmedvetet för att anpassa sin verksamhet till ambitionsnivån satt av kommunfullmäktige och samtidigt fullgöra sitt uppdrag och bibehålla rättssäkerhet och kvalitet i verksamheten.

Under perioden januari till augusti 2021 jämfört med motsvarande period föregående år har intäkterna mellan åren minskat med 6,7 mnkr till följd av lägre intäkter från Migrationsverket, att man under året inte erhållit något stöd från staten kopplat till pandemin till skillnad från 2020, samt lägre volymer verksamhetsförsäljning till vård- och omsorgsnämnden.

Kostnaderna har i sin tur minskat med 12,5 mnkr. Personalkostnader inklusive arvoden har minskat med 7,8 mnkr, detta med anledning av personalomställningar, vakanser under 2021 samt lägre volymer av ensamkommande barn placerade i familjehem.

Lokalhyrorna har minskat med 1,4 mnkr till följd av att verksamhetslokaler har sagts upp samtidigt som förvaltningen arbetat med optimering av befintliga lokaler.

Kostnaden för köp av tjänster har minskat med 3,2 mnkr mellan åren, vilket framförallt är ett resultat av lägre kostnader för köpt vård.

Den totala nettokostnadsutvecklingen för perioden uppgår till -4,2 procent vilket motsvarar knappt 5,8 mnkr.

Investeringar

Belopp i tkr	Budget 2021	Prognos helår 2021	Avv. prognos/budget 2021	Delårsbokslut 2021	Delårsbokslut 2020	Diff. utfall 2020/2021
Expansionsinvestering	0	0	0	0	0	0
Imageinvestering	0	0	0	0	0	0
Reinvestering	1 200	450	750	319	509	-190
Inventarier	800	200	600	142	466	-324
IT-utrustning	400	250	150	177	29	148
Transportmedel	0	0	0	0	14	-14
Anpassningsinvestering	0	0	0	0	0	0
Totala utgifter	1 200	450	750	319	509	-190

Utfall, prognos och prognosförändring

Utfallet per augusti uppgår till 0,3 mnkr vilket motsvarar drygt 25 procent av budgeten för året. Under 2021 har socialnämnden haft förhållandevis små investeringsbehov, de behov som har funnits är kopplat till reinvestering av IT-utrustning och inventarier till kontor och jourlägenheter.

Prognosen för året uppgår till knappt 0,5 mnkr vilket motsvarar ungefär 40 procent av

investeringsbudgeten. Jämfört med prognosen från det fördjupade månadsbokslutet per april förbättras prognosen med knappt 0,8 mnkr. I april räknade nämnden med investeringskostnader kopplat till ett boendemodulsprojekt, sedan den prognosen har ett avtal med Alingsåshem upprättats där det regleras att det är Alingsåshem och inte socialnämnden som kommer ta de direkta investeringskostnaderna.

Jämförelse mellan åren

Investeringsvolymen har varit något lägre 2021 än 2020, skillnaden förklaras framförallt av att arkivskåp byttes ut under 2020.

Personal

Rekryteringsbehov och kompetensförsörjning

Efter en kortare period mellan hösten 2020 till våren 2021 med godare förutsättningar att rekrytera ny och erfaren personal till myndighetsutövningen har situationen försämrats.

Under året har det varit en relativt hög frånvaro, främst med anledning av periodvis vakanta tjänster och till viss del av sjukfrånvaro. Detta har medfört en instabilitet i vissa delar av organisationen, bland annat har utredningar blivit försenade inom avdelning Unga och externa konsulter har behövt anlitas för första gången sedan 2019 för att klara uppdraget. Även inom avdelning Vuxna har frånvaron medfört en ökad belastning på befintlig personal, där har avdelningen förstärkt bemanningen med visstidsanställningar under andra halvan av året. I de flesta enheterna har dock läget varit stabilt.

Den rådande pandemin har inneburit att förutsättningarna inom kompetensförsörjningsområdet har ändrats. Flera aktiviteter kopplade till framförallt rekrytering och vissa trivselaktiviteter har anpassats, ställts in eller senarelagts. Framförallt handlar det om rekryteringsaktiviteter, såsom mässor eller liknande som har behövt ställas in med anledning av pandemin. Förvaltningen har dock kunnat tillhandahålla praktikplatser till socionomstudenter från Göteborgs universitet i samma utsträckning som tidigare.

Som tidigare nämnt pågår en omfattande kompetensutveckling inom Signs of Safety för samtliga medarbetare inom avdelning Unga. Medarbetarna är i hög grad involverade i utvecklingsarbetet och flera olika kompetenshöjande insatser utförs inom ramen för implementeringen. Bland annat genomförs både grund- och vidareutbildning till all personal inom avdelningen. Kompetenssatsningen startade under hösten 2020 och pågår under två år.

Även inom förvaltningens boenden med särskilt stöd och service pågår en större kompetenshöjningssatsning för att ge förutsättningar att skapa flexibla och anpassade lösningar på hemmaplan och hantera en mer komplex målgrupp. Efter validering i mars genomför nu sju medarbetare sina utbildningar som beräknas vara klara i april 2022.

Förvaltningens kompetensutveckling omfattar även handledning till handläggare och utförare inom förvaltningen. Flera chefer/arbetsledare har gått eller kommer att gå kurser inom utvecklande ledarskap (UL) eller utveckling av grupp och ledare (UGL) samt andra kurser riktat till chefer som erbjuds via kommunledningskontoret.

Arbetsmiljö

Nämndens arbetsmiljömål för 2021 är:

Socialförvaltningen har en tydlig ledning och styrning som bygger på delaktighet

Inför 2021 hade förvaltningen implementerat styrkort, ett strukturerat arbetssätt för att arbeta med uppföljning och analys av verksamhetens mål. Det nya arbetssättet, som började

implementeras under 2020, innebär regelbundna uppföljningar av verksamhetsmål på alla nivåer i förvaltningen. På så sätt blir förvaltningens mål och inriktning tydlig och förflyttningar synliggörs. Arbetsmiljömålet förväntas uppnås genom att arbetssättet under året har vidareutvecklats med ökat fokus på delaktighet.

Samtliga medarbetare har varit med och tagit fram sin arbetsgrupps verksamhetsmål och utvecklingsområden för 2021, vilka sedan månatligen följs upp på APT. Att medarbetare på detta sätt görs delaktiga både i att ta fram, följa upp och analysera mål samt identifiera och följa upp aktiviteter, skapar ett ökat engagemang. Engagerade medarbetare skapar högre kvalitet och effektivitet i arbetet med de förvaltningen är till för. I övrigt förväntas arbetsmiljömålet resultera i en högre trivsel som i sig förväntas bidra till lägre personalomsättning.

Uppföljning av arbetsmiljömålet sker genom en särskilt framtagen enkät riktad till enhetschefer och medarbetare. Enkäten innehåller totalt åtta frågor gällande upplevelse av ledarskap, styrning och delaktighet. Datainhämtningen sker under senhösten och resultatet presenteras i nämndens årsbokslut.

Sjukfrånvaro

Sjukfrånvaro (%)	2021-07-31	2020-07-31	Differens
Totalt	8,45	10,80	-2,35
≤ 29 år	4,16	5,00	-0,84
30 - 49 år	10,51	11,47	-0,96
50 år ≥	6,96	10,61	-3,65
Kvinna	9,49	12,26	-2,77
Man	5,68	5,94	-0,26
Dag 1 - 14	2,06	2,81	-0,75
Dag 1 - 59	3,22	4,35	-1,13
Dag 59 >	5,50	1,53	3,97

Förvaltningens sjukfrånvaro för perioden är 8,5 procent och har därmed minskat jämfört med samma period under föregående år då den var 10,8 procent. Sjukfrånvaron har minskat inom samtliga kategorier med ett undantag, kategorin *sjuk mer 59 dagar*, där frånvaron ökat med 3,97 procentenheter jämfört med delårsbokslutet 2020. Vid årsbokslutet 2020 var förvaltningens siffra för *sjuk mer än 59 dagar* 6,0 procent. Att långtidssjukfrånvaron ökar beror på fler sjukskrivningar med anledning av långtidscovid.

Sjukfrånvaron är högst bland medarbetare i åldern 30 till 49 år och den är högre bland kvinnor än män. De större yrkesgrupperna i förvaltningen är socialsekreterare och stödassistenter. Sjukfrånvaron för socialsekreterare under perioden är 8,8 procent, vilket är en minskning från motsvarande period föregående år då den uppgick till 10,2 procent. För stödassistenter är sjukfrånvaron 19,7 procent, vilket är en ökning med 5,4 procentenheter. Anledningen till ökningen bedöms även här till största delen bero på Covid-19, där många tvingats vara hemma även vid lättare symtom.

Förvaltningen följer och analyserar sjukfrånvaron regelbundet i styrkort och genom *Mätstickan*,

vilken mäter upplevd arbetsbörda, välmående och trivsel. Mätstickan följs upp månadsvis på enhets- avdelnings- och förvaltningsnivå och ger en tidig indikation på om åtgärder behöver vidtas.

För att förebygga ohälsa och olycksfall har fysiska arbetsmiljöronder genomförts under våren inom samtliga verksamheter och som resulterat i en handlingsplan på varje enhet. I förvaltningens övergripande handlingsplan ingår att en brandutrymningsövning och ergonomirond ska genomföras.